

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” щодо посилення соціального захисту окремих категорій застрахованих осіб”

1. Мета

Метою прийняття акта є посилення соціального захисту у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування застрахованих осіб, які працевлаштувалися після звільнення з військової служби, і мають статус учасника бойових дій та/або статус особи з інвалідністю внаслідок війни, та потерпілих від нещасних випадків на виробництві.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акта розроблено за власною ініціативою у зв’язку зі зверненнями громадян, роботодавців, громадських організацій, профспілок з пропозиціями щодо внесення змін до Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (далі – Закон).

Наразі пунктом 5 частини першої статті 17 Закону передбачено виплату допомоги у розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу), зокрема, ветеранам війни, постраждалим учасникам Революції Гідності та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Водночас з метою запобігання зловживанням у сфері соціального страхування, коли недобросовісні страхувальники, сплативши страхові внески лише за 1 місяць, могли нараховувати допомогу застрахованим особам у максимальному розмірі, що призводило до дефіциту страхових коштів і затримки страхових виплат усім застрахованим особам, у тому числі тим, що належать до пільгових категорій, частиною четвертою статті 12 Закону передбачено, що особи, страховий стаж яких протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку становить менше шести місяців, мають право на отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі, що визначається виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більшому за розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку.

Незастосування норми частини четвертої статті 12 Закону до визначення розміру допомоги по тимчасовій непрацездатності для застрахованих осіб, які мають статус ветерана війни, як і для інших осіб з числа пільгових категорій громадян, Законом наразі не передбачено.

Проектом акта пропонується надати можливість застрахованим особам, які мають статус учасника бойових дій та/або статус особи з інвалідністю внаслідок війни, страховий стаж яких становить менше шести місяців протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку, отримувати допомогу по тимчасовій непрацездатності у розмірі 100 % їх середньої заробітної плати

(доходу) без застосування встановленого частиною четвертою статті 12 Закону обмеження розміром допомоги, обчисленої із мінімальної заробітної плати.

Частиною третьою статті 30 Закону визначено, що підставою для оплати потерпілому витрат на проведення професійної реабілітації, оплати соціальних послуг, а також для здійснення страхових виплат, є акт розслідування нещасного випадку або акт розслідування професійного захворювання (отруєння) за встановленими формами.

Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, яке проводиться відповідно до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337, може тривати декілька місяців, особливо в умовах воєнного стану. Невиплата допомоги по тимчасовій непрацездатності, яка надається застрахованим особам замість втраченого заробітку, загрожує втратою єдиного джерела доходу для застрахованої особи.

Для врегулювання зазначених питань підготовлено цей проект акта.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується внести до Закону такі зміни:

у частині четвертій статті 12 передбачити обчислення страхових виплат застрахованим особам, які мають статус учасника бойових дій та/або статус особи з інвалідністю внаслідок війни, без застосування обмеження розміром, обчисленим із мінімальної заробітної плати, якщо такі особи мають страховий стаж не менше ніж шість місяців протягом двадцяти чотирьох місяців перед настанням страхового випадку. Це дасть змогу подовжити на один рік період без страхового стажу перед настанням страхового випадку, для проходження особами лікування, реабілітації, відпочинку, який не буде впливати на обмеження розміру страхових виплат за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

доповнити статтю 30 нормою щодо надання застрахованій особі допомоги по тимчасовій непрацездатності до завершення розслідування нещасного випадку на виробництві з урахуванням особливостей, передбачених абзацом четвертим частини третьої статті 36 цього Закону;

доповнити частину третю статті 36 новим абзацом четвертим щодо виплати роботодавцем допомоги по тимчасовій непрацездатності до завершення розслідування нещасного випадку відповідно до розділу IV “Загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності” цього Закону. При цьому перші сімнадцять днів тимчасової непрацездатності оплачуватимуть роботодавцем, у якого настав страховий випадок, за рахунок коштів підприємства, установи, організації. Після завершення розслідування нещасного випадку на виробництві за потреби здійснюється перерахунок розмірів допомоги роботодавцем до 100 % середньої заробітної плати або відшкодування органами Пенсійного фонду України

роботодавцю, в якого настав страховий випадок, оплати днів непрацездатності (з шостого по сімнадцятий день).

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діє Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів. Витрати забезпечуватимуться в межах видатків бюджету Пенсійного фонду України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації проекту акта проведено відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996, та з урахуванням вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.

Проект акта погоджено без зауважень Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об’єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, Всеукраїнською спілкою громадських організацій “Конфедерація громадських організацій інвалідів України”.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує проведення експертизи Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини.

У проекті акта відсутні положення, які стосуються зобов’язань України у сфері європейської інтеграції (у тому числі міжнародно-правові), впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов’язаних із корупцією, створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта дасть змогу забезпечити виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності внаслідок нещасного випадку на виробництві до завершення його розслідування та визначити окремі умови для призначення страхових виплат ветеранам війни, які мають страховий стаж не менше ніж шість місяців протягом двадцяти чотирьох місяців перед настанням страхового випадку.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Застраховані особи	Позитивний	<p>Врегулювання питання забезпечення виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, до завершення його розслідування.</p> <p>Встановлення окремих умов для призначення страхових виплат ветеранам війни, які мають страховий стаж не менше ніж шість місяців протягом двадцяти чотирьох місяців перед настанням страхового випадку.</p>

**Міністр соціальної політики,
сім'ї та єдності України**

Денис УЛЮТІН

_____ 2026 р.

СЕД АСКОД
Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України
№ 1203/23285/06-26 від 03.06.2026
Підписувач Улютін Денис Валерійович
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000371F0300BC950A00
Дійсний з 12.01.2026 10:32:43 по 12.01.2027 10:32:43